

Parshat Re'eh Building Character

Simon Wolf

This week's Parsha contains within it the required reckoning for an entire city that deviates from the directives of the Torah and subjugation to God and instead chooses to worship an alternate god (עיר הנדחת).¹ If after careful investigation, the claims of such deviant behavior are found to be true, the Torah mandates that the inhabitants and the livestock of the city be wiped out by the sword, the city itself be razed and all the possessions of the city be burnt in a pyre. In the Tosefta, Rabbi Akiva and Rabbi Eliezer argue as to the extent of the annihilation required.² Rabbi Eliezer believes that the children are included in the mandated punishment, whereas Rabbi Akiva exempts the children from execution. Given all the qualifications of the Oral Law and the devastation of rendering such a punishment, there is an opinion in the Gemara Sanhedrin that there was never historically a case of a wayward city (עיר הנדחת).³ Even according to the dissenting opinion, it was a rarity for such an event to take place.

What is most interesting about the Parshia of the wayward city are the closing verses that describe the reason for carrying out such a cruel sentence which is "...in order that the God may turn from His wrath and show (give) you compassion, and have compassion for you and increase you as He promised your forefathers (וַגִּתְּנוּ לָהֶם רַחֲמִים וְרַחֲמֶהָ); when you heed the word of God your Lord, obey all His commandments that I enjoin upon you this day, doing what is right in the sight of God your Lord."⁴ The opening and closing of the verses are comprehensible since they explain that properly heeding the Torah's directives will successfully placate God's anger. As the Ibn Ezra explains, the wrath that would have been directed at you has now been channeled by you, as emissaries of God, towards the wayward city.⁵ What is very cryptic is the middle of the verses which indicate that God "will show you compassion and have compassion for you and increase you (וַגִּתְּנוּ לָהֶם רַחֲמִים וְרַחֲמֶהָ כְּאֲשֶׁר) (נְשַׁבַּע לְאַבְרָהָם)." How and why are these the results of executing the wayward city?

In a similar vein to the remainder of the verses, the Ba'alei HaTosafot explain that your lack of compassion in executing the Ir HaNidachat will be rewarded with God showing compassion towards you.⁶ The Ba'al HaTurim adds that you should not be plagued by the guilt of eliminating an entire city of Israel because God will "increase you" as a quid pro quo for that which you did on His behalf.⁷ While these interpretations are compelling in that they are contextually consistent, it fails to address the seeming duplication of compassion in the verse (וַגִּתְּנוּ לָהֶם רַחֲמִים). In addition, the more likely understanding of the verse is not that "God will **show** you compassion (מרחם עליך)," but rather that "God will **give** you compassion (וַגִּתְּנוּ לָהֶם רַחֲמִים)."⁸

The truth is that the Tosefta quoted above already leans towards acknowledging this understanding of the Pasuk. Rabbi Akiva believes that the children are spared the fate of the city because you will then be **compelled** (וַגִּתְּנוּ לָהֶם רַחֲמִים) to show mercy as guardians for the orphans that remain after the inhabitants are executed. On the other hand, Rabbi Eliezer believes the children are executed and that the meaning of the verse (וַגִּתְּנוּ לָהֶם רַחֲמִים) is that God will cause the relatives of those executed in the city to feel compassion towards the judges and executioners. Even though they might be upset over the loss of their kin, they will not harbor a grudge against the authorities for doing that which God enjoined them, thereby implicitly justifying their decision. Both Rabbi Eliezer and Rabbi Akiva see the verse describing God as arousing sympathy in others rather than God Himself displaying such emotion; they just disagree as to who is having their feelings evoked. Rabbi Eliezer believes that God is precipitating the relatives of the victims to exhibit compassion. On the other hand, Rabbi Akiva's explanation clearly understands the verse as God engendering compassion within the individual involved in the execution, but why is that necessary and again what does that have to do with the remainder of the verse?

Following in the footsteps of Rabbi Akiva, both the Alshich and the Or HaChaim⁹ are groundbreaking in their understanding of this verse and all subsequent

¹ כִּי-תִשְׁמַע בְּאֶחָת עָרֶיךָ אֲשֶׁר יִקְוֶה אֱלֹהֶיךָ נִתְּן לָהּ לִשְׁבֹּת שָׁם לְאֹמֶר: יֵצְאוּ אָנְשֵׁי הַבַּיִת בְּלִיעַל מִקְרָבָךְ וַיִּדְּיֵחוּ אֶת-יְשִׁבֵי עִירָם לְאֹמֶר נִלְכָה וְנַעֲבְדָה אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא-יְדַעְתָּם: וְדַרְשֵׁת וְחִקְרֵת וְשִׁאלֵת הֵיטֵב וְהִנֵּה אָמַת נִכּוֹן הַדְּבָר נַעֲשֵׂתָה הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת כְּקִרְבָּךְ: הִנֵּה תִלָּה אֶת-יְשִׁבֵי הָעִיר הַהוּא לִפְנֵי-חֶרֶב הַחֵרֶם אֹתָהּ וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-בָּהּ וְאֶת-בְּהֵמָתָה לִפְנֵי-חֶרֶב: וְאֶת-כָּל-שְׁלָלָהּ תִּקְבֹּץ אֶל-תּוֹךְ רְחֹבָהּ וְשִׂרְפֹתָ בְּאֵשׁ אֶת-הָעִיר וְאֶת-כָּל-שְׁלָלָהּ לְכִלִּי לִיקְוֶה אֱלֹהֶיךָ וְהִיתָה תֵּל עוֹלָם לֹא תִבְנֶה עוֹד: וְלֹא-יִדְבַק בְּיָדְךָ מְאוּמָה מִן-הַחֵרֶם לְמַעַן יֵשׁוּב יְקוּק מִחֶרְוֶן אִפּוֹ וַגִּתְּנוּ לָהֶם רַחֲמִים וְרַחֲמֶהָ כְּאֲשֶׁר נְשַׁבַּע לְאַבְרָהָם: כִּי תִשְׁמַע קוֹל יְקוּק אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְרָ לְאֶת-כָּל-מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי יְקוּק אֱלֹהֶיךָ: (דברים יג, יג-ט)

² תוספתא סנהדרין יד, ג קטני בני אנשי עיר הנדחת שהודחו עמה אין נהרגין ר' אליעזר אומר נהרגין...

³ ...כמאן אזלא הא דתניא: עיר הנדחת לא היתה ולא עתידה להיות ולמה נכתבה - דרוש וקבל שכו. כמאן - כרבי אליעזר, דתניא, רבי אליעזר אומר: כל עיר שיש בה אפילו מזוזה אחת - אינה נעשית עיר הנדחת. מאי טעמא - אמר קרא ואת כל שללה תקבץ אלה תוך רחבה ושרפת באש, וכיון דאי איכא מזוזה לא אפשר, דכתיב לא תעשון כן לה' אלהיכם. אמר רבי יונתן: אני ראייתה, וישבתי על תילה. (סנהדרין עא.) מעניין שר"א שאומר שחילדים נהרגים גם סובר עיר הנדחת לא היתה ולא עתידה להיות ולמה נכתבה - דרוש וקבל שכו

⁴ דברים יג, יח-ט

⁵ למען ישוב ה' מחרון אפו - ולא ישחיתך בעון העיר. וטעם כי תשמע - כן תעשה אם בקשת לעשות הישר בעיניו... (אבן עזרא דברים יג, יח)

⁶ ונתן לך רחמים. בשכר שלא רחמת על מכעיסיו הוא ירחם עליך: (דעת זקנים בעלי התוספות דברים יג, יח)

⁷ ורחמך והרבך. שלא תדאג לומר חרבותי עיר וישיביה, לכך מבשרך לומר שלא תדאג ויפרך והרבך (בעל הטורים דברים יג, יח) \\ וגם בחזקוני שם... והרבך למלאת חסרון בעיר אחרת.

⁸ ונתן - לך רחמים. ביטוי זה איננו מתפרש כמשמעו, כי הנותן רחמים לאדם איננו מרחם עליו בעצמו, ובכלל, "נתן רחמים ל -" אין פירושו: לרחם. כך מצאנו "יתן לכם רחמים לפני האיש" (בראשית מג, יד), "ואתן לכם רחמים" וגו' (ירמיה מבי, ב). בשני המקומות האלה פירוש הביטוי: ה' יגרום, יביא לידי כך שמי שהוא אחר, יוסף, מלך בבל, ירחם עליכם. וכך יש לפרש גם את טענת "לא - שמת להם רחמים" (ישעיה מז, ז) המוטחת בפני המעצמה הבבלית: היא לא חוקקה חוק שיש לטפל בשבויים ברחמנות. וכך יש לפרש גם כאן: ... (רש"י הירש דברים יג, יח)

⁹ ואל תתמה ותאמר איך לא חש הוא יתברך פן אלמד אני ממדה זו ולא ארחם אפילו על אשר לא חטא, כאשר ראייתי בדין זה על טף ונכסים ובהמה כי יצרי הרע לא יבחין בין דין לדין, ועוד כי גם בישראל יעשה פגם חסרון הטף ונשים ונכסים. לזה אמר, אל תחוש על הדבר, כי על האחד ונתן לך רחמים כי לא תשאר במדת אכזריות הזאת, כי הוא יתברך יתן לך מדת רחמים לרחם על ישראל. ועל השנית על המנמו שנחטר מישראל אמר ורחמך. ועל הטף אשר לא חטא ונתמעטו, במקומם ארבה בך ריבוי עצום כאשר

commentators build upon their interpretation.¹⁰ They both suggest that the execution of a wayward city requires a certain amount of cruelty or suspension of compassion in order to carry out the will of God. Even though it is condoned by God, engaging in this type of activity leaves an indelible mark on the nature of the individual. As Golda Meir is purported to have famously said, "When peace comes we will perhaps in time be able to forgive the Arabs for killing our sons, but it will be harder for us to forgive them for having forced us to kill their sons."¹¹

In Kohelet it says, "One who performs a Mitzva will know no evil (שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דְּבַר רָע)." ¹² The Gemara implies that this principle is suspended when there is a high likelihood of danger or damage.¹³ The wholesale killing and destruction of a city unquestionably would have long ranging impact on the involved individual's ability to be compassionate, experience empathy or feel sympathy. Given that likelihood, it would certainly not be subsumed under the rubric of those commands that are protected from any evil befalling those that engage in the execution of God's will. Therefore, in this instance God had to guarantee those involved in prosecuting, sentencing and executing the wayward city that He will give them compassion (וְנָתַתְּ לָהֶם רַחֲמִים) as a reward for adhering to God's will. The individual's core nature would remain compassionate despite all the external stimuli that might have caused just the opposite to transpire. In this sense, Rabbi Akiva's interpretation of the verse is very compelling. Forcing those that executed the city to become the guardians of the resultant orphans would be an immediate and direct offset to the "cruelty" they were forced to engage in. Given the rarity of wayward city, this part of the verse remains mostly in the realm of the theoretical, but the remainder of the Pasuk has significant daily ramifications.

The Pasuk continues that after God awards the individual's with compassion, He will be compassionate towards them (וְנָתַתְּ לָהֶם רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ). The Gemara quotes this as the source for Rabbi Gamliel's dictum that "one who is compassionate towards others, God will be compassionate towards them (כל המרחם על הבריות - מרחמין עליו מן השמים)" and vice versa "one who is indifferent and lacks compassion towards others, God will not show them compassion."¹⁴ It is interesting that a mere lack of

compassion, rather than actively engaging in cruelty, results in the suspension of God's compassion towards the individual. A similar, but broader principle is mentioned in the Mishna, "In the measure with which a person metes out to others, they mete out to him (במדה שאדם מודד בה מודדין לו)." ¹⁵ God's mode of interaction with the individual is determined by the person's conduct towards others. Therefore, the necessity for God to ensure the compassionate nature of the individual involved in the execution of the wayward city is essential in maintaining their ability to receive the compassion of God in the future. That is because the lack of compassion engendered is not just detrimental to their personality, but rather it becomes a fatal flaw for them. If God did not compensate for that deficit, it would be impossible for anyone to be expected to act on behalf of God in this instance since it would leave them permanently handicapped in their ability to receive God's compassion.

Accordingly, even though the case of Ir HaNidachat may never have taken place historically, it has major implications for how we conduct ourselves.¹⁶ We all beseech God for many things that we need, but as the story of the wayward city shows us, there is a secret way to ensure that all your prayers are answered. If you are generous towards others, God will be generous towards you; if you are compassionate towards others, God will be compassionate towards you. In other words, the way a person acts is the way that they will be treated from heaven. This gives new meaning to the concept of Imitatio Dei, emulating God.¹⁷ Imitating God creates a virtuous circle whereby when we mimic God's behavior, it engenders God acting towards us in a similar manner. Therefore, when we entreat God for something, we should not only ask Him for that particular item, but we should work on acquiring that attribute and also ask God to imbue within us the character trait that we are praying that He demonstrate towards us. A positive response to our prayers and efforts has double the benefit; we become better people, refine our character and as a result of that improvement, we will as a "natural" reciprocity receive that which we were beseeching from God.

Shabbat Shalom

¹⁰ נשבע לאבותיך שהוא ריבוי עצום ככוכבים ונחול וכעפר... (אלשיך דברים יג, יח) || ונתן לך רחמים ורחמך. כוננת מאמר זה כאן לפי שצוה על עיר הנדחת שיהרגו כל העיר לפי חרב ואפילו בהמתם מעשה הזה יוליד טבע האכזריות בלב האדם, כמו שספרו לנו הישמעאלים כת הרוצחים במאמר המלך כי יש להם חשק גדול בשעה שהורגים אדם ונכרתה מהם שמש הרחמים והיו לאכזר, והבחינה עצמה תהיה נשרשת ברוצחי עיר הנדחת לזה אמר להם הבטחה שיתן להם ה' רחמים הגם שהטבע יוליד בהם האכזריות מקור הרחמים ישפיע בהם כח הרחמים מחדש לבלטל כח האכזריות שנוולד בהם מכח המעשה. ואמרו ורחמך העיר בזה שכל זמן שהאדם הוא בגדר טבע אכזרי כמו כן יתנהג ה' עמו שאין ה' מרחם אלא לרחמן... (אור החיים שם)

¹¹ There is some question as to the historicity of this quote, but nevertheless the sentiment is consistent with demonstrating the dangers of engaging even in the justified killing of others.

¹² שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דְּבַר רָע וְנָתַתְּ לָהֶם רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ. (קהלת ח, ה)

¹³ והאמר רבי אלעזר: שלוחי מצוה אינן ניזוקין! - היכא דשכיח היזיקא שאני (פסחים ח:)

¹⁴ כל המרחם על הבריות - מרחמין עליו מן השמים, וכל שאינו מרחם על הבריות - אין מרחמין עליו מן השמים (שבת קנא:)

¹⁵ במדה שאדם מודד בה מודדין לו (סוטה ח: משנה א, ז)

¹⁶ אפשר שזה פירוש הגמ' בסנהדרין דרוש וקבל שכר בדרך מליצה דרוש את הפרשה ותקבל הדרך שיש בו תועלת (שכר)

¹⁷ דתניא: זה אלי, ואנוהו - התנאה לפניו במצות; עשה לפניו סוכה נאה, ולולב נאה, ושופר נאה, ציצית נאה, ספר תורה נאה וכתוב בו לשמו בדיו נאה, בקולמוס נאה, בבלבול אומן וכורכו בשיראין נאין. אבא שאול אומר: ואנוהו - הוי דומה לו: מה הוא חנון ורחום - אף אתה היה חנון ורחום. (שבת קלג:) || ואמר רבי חמא ברבי חנינא, מאי דכתיב: אחרי ה' אלקיכם תלכו? וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה? והלא כבר נאמר: כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא! אלא להלך אחר מדותיו של הקדוש ברוך הוא, מה הוא מלביש ערומים, דכתיב: ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, אף אתה הלבש ערומים; הקדוש ברוך הוא ביקר חולים, דכתיב: וירא אליו ה' באלוני ממרא, אף אתה בקר חולים; הקדוש ברוך הוא ניחם אבלים, דכתיב: ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלקים את יצחק בנו, אף אתה נחם אבלים; הקדוש ברוך הוא קבר מתים, דכתיב: ויקבר אותו בגיא, אף אתה קבור מתים. (סוטה יד.)